

Əsərlərini yuxuda görən yazıçı...

Bir çoxlarını onun nə üçün Azərbaycan dilində yazmaması düşündürür. Oxucularla keçirilən görüşlərin birində deyib: “Həmişə partiyada çalışdığım üçün rus dilində öyrənib yazmışam. Ancaq etiraf edirəm ki, Azərbaycanda həradə çıxış edəməsə, yalnız Azərbaycan dilində danışırım. Böyük türk yazıçısı Çingiz Aytmatov qırğız dilində bir söz də bilmirdi, Oljas Süleymanov qazax dilini bilmirdi. Bununla belə onlar öz xalqlarının dərdlərini yazıblar...”.

Bu gün Xalq yazıçısı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) birinci katibi Çingiz Abdullayev doğum günüdür. Yazıçı 65 yaşını qeyd edir. Ç. Abdullayev həyat və yaradıcılığı ilə bağlı bir çox faktlar var və bu faktlar kifayət qədər maraqlıdır. Onun 2500-dən çox kitabı çap olunub. Kitablarının ümumi tirajı 27 milyondan artıqdır. Bədii mətnləri əsasında 9 film çəkilib. Əsərləri dünyanın 29 dilinə tərcümə olunub. Bu rəqəmlər bir yazıçı bioqrafiyası üçün çox böyük göstəricidir. Üstəlik, Çingiz Abdullayev əsərləri, özünün dediyi kimi, dünyanın altı qitəsində, yalnız Antraktidadan başqa Afrikada, Asiyada, Avropada, Amerikada və Avstraliyada çap olunub.

Ç. Abdullayev özü üçün oxucu problemini də həll etmiş yazıçıdır. Doğrudur, ideal həll burada mümkün deyil. Yəni ədəbiyyatın, müəllifin oxucu məsələsi ciddi bir məsələdir. Ola bilər ki, bu gün yazıçı oxunmur, amma müəyyən bir zaman keçdikdən sonra o müəllifə kütləvi maraq yarana bilər və ya əksinə, dəbdə olan bir yazıçı və onun əsəri müəyyən vaxt keçdikdən sonra yalnız yaşlı oxucuların yaddaş ədəbiyyatına çevrilər. Hazırkı reallıq isə odur ki, gənclərin əlində Çingiz Abdullayev kitabları tez-tez görünür. İndiki gənlik Çingiz Abdullayev yaradıcılığı

na maraq göstərir.

Dünya ədəbiyyatında detektiv janrının məşhur və böyük yazarları var. Onların dünya çapında xüsusi mövqeləri məlumdur. Müasir dövrdə detektiv janrı artıq qlobal siyasi detektiv statusu alıb. Detektiv janrda yazdığı

ilk vaxtlardan iradlarla üzləşən yazıçı yenə də istəyindən dönməyib. Nə vaxtsa bu janrla dünyada tanınacağına inanıb. Bizim üçün önəmli fakt ki, müasir dünya ədəbiyyatında detektiv janrının məhz qlobal siyasi detektiv termini ilə qəbul edilməsində Çingiz müəllimin müstəsna xidmətləri var. O, çıxışlarının birində deyib: “Dante XIII əsrdə “İlahi komediya”-nı, Balzak XIX əsrdə “Bəşəri komediya”-sını, Con Coysun XX əsrdə “Müasir komediya”-nı yazdı, mən isə XXI əsrdə “Kriminal komediya”-nı yazdım. Mən inanıram ki, öz kitablarımla insanlara kömək edirəm. Bu doğrudan belədir, bu, yazıçının missiyasıdır. Kitab insanları tərbiyə etməlidir, doğru yola aparmalıdır. Dünyada Allahın və İblisin yolu var. Mən insanları inandırırım ki, siz Allahın tərəfində vuruşmalısınız. Yazıçı kömək etməlidir ki, insan Allahı seçsin, İblisi yox”.

Çingiz Abdullayev əsərləri çoxdur. O, rus dilində psixoloji və siyasi detektiv janrında əsərlər yazan yeganə azərbaycanlı yazıçıdır. Ədəbi fəaliyyət bir neçə lirik hekayə ilə, o cümlədən “Vals” (1981) və “Bir tik çörək” (1981-1982) ilə başlayıb. Yazıçının ilk böyük əsəri - “Mavi mələklər” romanı 1988-ci ildə Bakıda işıq üzünə görüb. Sonralar trilogiya - “Əclafın qanunu”, “Əclafın əqidəsi” və “Əclafın vicdanı” və sair onlarla, yüzlərlə əsər...

Yazıçı həm də “Dronqo” (2002, bədii serial), “Məhkumlar” (2007, tammetrajlı bədii film), “Tərsinə çevrilən dünya” (2011, tammetrajlı bədii film), “Xeyirlə şərin rəqsi” nin (2015, tammetrajlı bədii film) ssenari müəllifidir.

Çingiz Abdullayev əsərlərinin

çoxunu öz yuxusunda gördüyünü deyir... Ona görə də rahat yatmır. Əksər insanlar yazıçının şöhrət qazanmasını məhz onun başqa dildə yazdığı ilə bağlasa da, Çingiz Abdullayev bununla razılaşmayıb, yaxşı kitabın öz ölkəmizdə də, bütün dünyada da yazıçıya şöhrət qazandıra biləcəyini vurğulayıb: “Öz dilimizdə yazdığım çoxlu sayda əsər var ki, çin, eston, ukrayna, rus dillərinə tərcümə olunub. Əsərin hansı dildə yazılmasının fərqi yoxdur. Lakin dünyada bu gün 5 dil var ki, yazıçı bu dillərdə özünü təsdiq edə bilərsə, onda dünyanı qazana bilər. Yox, əgər bu dillərdə kitabı çıxarmırsa, onda yazarın uğur qazanması çətin olur. Bu dillər rus, ingilis, fransız, alman və ispan dilidir. Orxan Pamuk türk dilində yazdığı əsərləri ilə tanına bilmədi, amma fransız dilinə tərcümə olunduqdan sonra bütün dünyada tanınmağa başladı. Onun əsərləri bizdə daha çox rus dilində oxunur. Utanc hissi versə də, türk yazarı Orxan Pamuk rus dilindəki əsərləri ilə Azərbaycanda məşhur oldu”.

Çingiz Abdullayev xidmətlərinə görə “Qırmızı əmək bayrağı” ordeni və medallarla təltif olunub, 2009-cu il aprel ayının 7-də Azərbaycanın ədəbi həyatında fəal iştirakına görə “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilib.